

Przedmiotowy System Oceniania z języka polskiego w klasach V - VI

Wpisał: E. Dudek, B. Kowalik, R. Mróz

Kontrakt między nauczycielem i uczniem

1. Ocenianie uczniów na lekcjach języka polskiego dotyczy przyswojonej przez ucznia wiedzy, umiejętności, wysiłku włożonego w przygotowanie pracy i aktywności na lekcjach.
2. Uczeń ma obowiązek systematycznego i czynnego uczestnictwa w procesie uczenia się przez cały okres nauki.
3. Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń, nosić potrzebne przybory oraz odrabiać prace domowe.
4. Brak pracy domowej lub nieprzygotowanie się do lekcji uczeń powinien zgłosić nauczycielowi jeszcze przed rozpoczęciem danej lekcji.
5. Wszystkie zaległości spowodowane nieprzygotowaniem do lekcji lub nieobecnością ucznia w szkole, ma on obowiązek uzupełnić na następną lekcję, chyba że nauczyciel ustanowi inny termin.
6. W ciągu semestru uczeń ma prawo do trzykrotnego zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji, które będzie odnotowane w dzienniku lekcyjnym za pomocą skrótu np. Przez nieprzygotowanie rozumiemy: brak zeszytu przedmiotowego, pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych na lekcję. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
7. Drobne uchybienia w: odpowiedziach ustnych, pisemnych poprawach sprawdzianów, pracach domowych itp., mogą być odnotowane w dzienniku lekcyjnym za pomocą minusów (cztery minusy = ocena niedostateczna). Aktywność na lekcji jest nagradzana ocenami lub "plusami" (cztery plusy = ocena bardzo dobra). Przez aktywność rozumiemy: częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi, czynna praca w grupach, wykonywanie dodatkowych zadań.
8. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami ustalonymi w kryteriach oceniania.
9. Prace klasowe, sprawdziany, testy, dyktanda są obowiązkowe.
10. Prace klasowe, sprawdziany, testy, dyktanda są zapowiadane przez nauczyciela z tygodniowym wyprzedzeniem i podanym zakresem sprawdzanych umiejętności i wiedzy. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać pracy klasowej, sprawdzianu, testu, dyktanda z całą klasą, po powrocie do szkoły ma obowiązek napisania w/w prac w najbliższym terminie - nie dłuższym niż 14 dni.
11. Uczeń ma możliwość poprawy pracy klasowej, z której otrzymał ocenę niedostateczną, w terminie nie dłuższym niż 14 dni. W szczególnych przypadkach nauczyciel może określić inny termin (np. z powodu choroby ucznia lub nauczyciela).
12. Każdą pracę klasową, sprawdzian, test uczeń może jeden raz poprawić.
13. Wszystkie oceny są jawne.
14. Kartkówki (15 min.) obejmujące treści kształcenia z trzech ostatnich różnych tematów lekcji nie muszą być zapowiadane i będą pisane jednokrotnie.
15. Ocena ze sprawdzianu semestralnego, rocznego nie musi być końcową oceną wystawioną za semestr czy rok szkolny.
16. Nauczyciel zastrzega sobie prawo indywidualizacji procesu oceniania ucznia w szczególnych przypadkach.
17. Sprawdziany pisemne będą ocenione przez nauczyciela w ciągu dwóch tygodni od ich napisania. W sytuacjach, gdy nauczyciel np. zachoruje lub jest na szkoleniu, termin może ulec zmianie.
18. Ocenione prace klasowe, sprawdziany, testy uczeń ma obowiązek poprawić na lekcji.
19. Nieobecności ucznia na kartkówkach i klasówkach zaznaczane są za pomocą skrótu „nb”.
20. Po dłuższej nieobecności w szkole (powyżej 2 tygodni) uczeń ma prawo nie być oceniany przez tydzień.
21. Przy formułowaniu oceny na zakończenie semestru, roku szkolnego, hierarchia ważności ocen częściowych jest następująca: prace klasowe, kartkówki, dyktanda, odpowiedzi ustne, recytacja, aktywność ucznia, praca domowa, prace długoterminowe.
22. Przy ocenianiu, nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia.

I. SZCZEGÓŁOWE CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Program nauczania oraz podręcznik muszą być zgodne z podstawą programową oraz z innymi rozporządzeniami Ministerstwa Edukacji Narodowej. W przedstawionych poniżej celach zostały ujęte wszystkie cele kształcenia (wymagania ogólne) zapisane w podstawie oraz te, o które program „Czytać, myśleć, uczestniczyć” oraz seria „Słowa na start!” zostały wzbogacone.

Cele kształcenia

Głównym celem nauczania języka polskiego w szkole podstawowej jest kształcenie u uczniów umiejętności mówienia, słuchania, pisanie i czytania w różnych sytuacjach komunikacyjnych.

Uczeń:

- rozwija umiejętność odbioru dzieł literackich i innych tekstów kultury poprzez rozumienie znaczeń dosłownych i prostych znaczeń przenośnych,
- rozwija umiejętność wypowiadania się w mowie i w piśmie na tematy poruszane na zajęciach, związane z poznawanymi tekstami kultury i własnymi zainteresowaniami,
- dba o poprawność językową wypowiedzi (w wypowiedziach pisanych również o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną),
- rozpoznaje cechy gatunkowe różnych tekstów kultury,
- rozwija zainteresowanie językiem jako składnikiem dziedzictwa kulturowego,
- w kontakcie z dziełami kultury kształtuje swoją hierarchię wartości i wrażliwość, poczucie własnej tożsamości, swoją postawę patriotyczną i obywatelską oraz własne poczucie estetyki,
- szanuje odmienność kultur, przekonań religijnych, poglądów innych osób,
- przygotowuje się do publicznych wystąpień,
- rozpoznaje swoje zainteresowania, możliwości, potrzeby językowe i czytelnicze po to, by rozbudzać swoje pasje czytelnicze, rozwijać zdolności i zainteresowania.

Istotne, szczególnie z punktu widzenia dobrego funkcjonowania we współczesnym świecie, jest także kształcenie umiejętności ponadprzedmiotowych.

Uczeń zatem powinien:

- skutecznie komunikować się w różnych sytuacjach,
- kształcić umiejętności negocjowania, formułowania własnych sądów, argumentowania,
- efektywnie współdziałać w zespole poprzez tworzenie wspólnych przedsięwzięć, np. przygotowywanie spektaklu, redagowanie gazetki,
- rozwiązywać problemy,

- planować, organizować i oceniać własne uczenie się,
- posługiwać się technologią informacyjną, np. dyktafonem, programami przydatnymi w pracy dziennikarskiej lub przy tworzeniu prezentacji multimedialnych,
- krytycznie korzystać z zasobów internetu,
- wykorzystywać zdobytą wiedzę w praktyce,
- poszukiwać informacji w różnych źródłach, a następnie porządkować je i poprawnie wykorzystywać do własnych celów.

Dzięki w/w celom kształcenia uczniów:

- kształci umiejętność rozpoznawania cech gatunkowych różnych tekstów kultury,
- rozbudza swoje zainteresowania czytelnicze, filmowe i teatralne,
- wykonuje różnego rodzaju działania twórcze (np. przygotowuje dramę, inscenizację, spektakl teatralny, pisze scenariusze filmowe, tworzy adaptacje, redaguje gazetkę szkolną, reżyseruje film, nagrywa słuchowisko radiowe, projektuje scenografię i kostiumy, tworzy podkłady muzyczne do przedstawień, afisze i plakaty),
- świadomie uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych,
- przygotowuje się do samodzielnego korzystania z dóbr kultury: bibliotek, galerii, filharmonii, muzeów, teatrów, kin,
- rozbudza wrażliwość na sztukę poprzez różnorodne działania artystyczne (tworzenie własnych tekstów poetyckich i prozatorskich, np. recytację, grę aktorską, działania plastyczne, muzyczne),
- analizuje teksty kultury masowej,
- rozwija wrażliwość estetyczną,
- doskonalą umiejętność mądrego i krytycznego odbioru środków masowego przekazu.

Cele wychowania

- dbanie o kulturę języka, walkę z przejawami agresji w języku i wulgaryzmami,
- nabywanie umiejętności kulturalnego rozwiązywania konfliktów,
- kształtowanie postaw humanistycznych, np. tolerancji, uczciwości, sprawiedliwości, odwagi cywilnej, empatii, szacunku dla innych ludzi, odpowiedzialności,
- wychowanie patriotyczne rozumiane jako budowanie więzi i poczucia dumy ze szkoły, regionu i ojczyzny,
- wychowanie patriotyczne rozumiane jako kształcenie postaw obywatelskich, wspólnego działania dla dobra innych, zaangażowania w życie szkoły i lokalnej społeczności,
- poznawanie dziedzictwa kultury regionalnej i narodowej na tle kultury europejskiej,
- umacnianie świadomości ekologicznej,
- propagowanie zdrowego trybu życia,
- pogłębianie aktywności poznawczej ucznia, pomoc w rozwijaniu jego osobistych

zainteresowań,

- kształcenie właściwego zachowania w sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych,
- wdrażanie uczniów do samokształcenia, odkrywania własnych preferencji w zakresie stylu uczenia się,
- wdrażanie do obiektywnego oceniania postaw innych ludzi, przygotowanie do samooceny,
- rozpoznawanie swoich mocnych i słabych stron,
- umacnianie poczucia własnej wartości.

II. TREŚCI NAUCZANIA WRAZ Z OPISEM ZAŁOŻONYCH OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Treści w podstawie programowej zostały zapisane językiem wymagań.

Jest to połączenie tradycyjnego modelu kształcenia najważniejszych umiejętności polonistycznych (czytania, mówienia, pisania) z wymogami otaczającej nas rzeczywistości, czyli koniecznością nieustającego rozwoju (również poprzez samokształcenie), radzeniem sobie z zalewem informacji, a w dobie upadku autorytetów – przede wszystkim uczeniem o wartościach. Zapisy z podstawy zostały uszczegółowione tak, by można było jednoznacznie i precyzyjnie zdiagnozować postępy uczniów na koniec etapu edukacyjnego. Stąd podział przewidywanych osiągnięć ucznia na sześć części:

- 1. Czytanie i analizowanie tekstów kultury.**
- 2. Interpretowanie i wartościowanie.**
- 3. Mówienie i pisanie.**
- 4. Świadomość językowa.**
- 5. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna.**
- 6. Samokształcenie i docieranie do informacji.**

III. PROPOZYCJE KRYTERIÓW OCENY I METOD SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Ocenianie to nie tylko przekazywanie informacji o postępach ucznia, lecz także informacja zwrotna dla nauczyciela o efektach jego pracy, o konieczności – w razie niepowodzeń uczniów – modyfikacji jego działań w zakresie doboru treści, metod, organizacji zajęć.

Systematycznie oceniane będą różne przejawy aktywności ucznia:

- prace klasowe,
- odpowiedzi ustne,
- prace domowe,
- prace długoterminowe, m.in. projekty,
- testy,
- sprawdziany,
- dyktanda,
- recytacja prozy i poezji,

- sposób prowadzenia zeszytu,
- udział w konkursie klasowym, szkolnym, międzyszkolnym, przedstawieniu, akademii szkolnej,
- różnorodne działania twórcze, w których uczeń prezentuje swoje pasje i wykorzystuje uzdolnienia.
- aktywność na zajęciach – system znaków +, - (4 znaki „+” ocena bardzo dobra, 4 znaki „-” ocena niedostateczna

Kryteria na poszczególne oceny

Ocena końcowa jest wypadkową ocen częściowych, które uczeń otrzyma w ciągu roku szkolnego. Prezentowane poniżej kryteria ogólne dotyczą oceniania na koniec etapu edukacyjnego.

Ocena celująca

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Ocena dobra

Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażąco błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- ma kłopoty z techniką czytania,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie angażuje się w pracę grupy.

Ocenianie wg skali procentowej:

100% - 98% - ocena celująca (6)
97% - 86% - ocena bardzo dobra (5)
85% - 69% - ocena dobra (4)
68% - 51% - ocena dostateczna (3)
50% - 35% - ocena dopuszczająca (2)
34% - 0% - ocena niedostateczna (1)

Kartkówki:

Ocenianie wg skali procentowej dla ucznia z dysleksją rozwojową

100% - 96% - ocena celująca
95% - 84% - ocena bardzo dobra
83% - 67% - ocena dobra
66% - 49% - ocena dostateczna
48% - 33% - ocena dopuszczająca
32% - 0% - ocena niedostateczna

Kartkówki:

100% - ocena celująca
99%- 91%- ocena bardzo dobra
90%- 71%- ocena dobra
70%- 51%- ocena dostateczna
50%- 31%- ocena dopuszczająca
Poniżej 30%- ocena niedostateczna

100% - ocena celująca
99% - 90% - ocena bardzo dobra
89% - 70% - ocena dobra
69% - 50% - ocena dostateczna
49% - 30% - ocena dopuszczająca
Poniżej 30% - ocena niedostateczna

Dyktanda – tekst ciągły pisany ze słuchu – ocenianie:

Bez błędnie – ocena celująca

1 błąd ortograficzny pierwszoplanowy – ocena bardzo dobra

2 błędy ortograficzne pierwszoplanowe – ocena dobra

3 błędy ortograficzne pierwszoplanowe – ocena dostateczna

4 błędy ortograficzne pierwszoplanowe – ocena dopuszczająca

5 błędów ortograficznych pierwszoplanowych – ocena dopuszczająca

Powyżej 5 błędów ortograficznych pierwszoplanowych – ocena niedostateczna

Dyktanda dla uczniów z dysleksją rozwojową

2 błędy ortograficzne pierwszoplanowe – ocena celująca

4 błędy ortograficzne pierwszoplanowe – ocena bardzo dobra

6 błędów ortograficznych pierwszoplanowych – ocena dobra

8 błędów ortograficznych pierwszoplanowych – ocena dostateczna

10 błędów ortograficznych pierwszoplanowych – ocena dopuszczająca

Powyżej 10 błędów ortograficznych pierwszoplanowych – ocena niedostateczna

- Pod pojęciem „błąd ortograficzny pierwszoplanowy” rozumie się pisownię wyrazów z „ó” i „u”, „ż” i „rz”, „h” i „ch” oraz pisownię wielką i małą literą
- Pozostałe błędy: 2 błędy drugoplanowe = 1 błąd pierwszoplanowy;
Trzy znaki interpunkcyjne = 1 błąd pierwszoplanowy

Sposób ustalenia oceny śródrocznej i rocznej

Podstawą do wystawienia oceny semestralnej oraz oceny końcowo rocznej z języka polskiego jest średnia ważona obliczona w następujący sposób:

1. Każdej ocenie cząstkowej przyporządkowuje się liczbę naturalną, oznaczając jej wagę w hierarchii ocen.
2. Średnią ważoną oblicza się jako iloraz.
3. Średniej ważonej przyporządkowuje się ocenę szkolną następująco:

Celująca: 5,3 i powyżej

Bardzo dobra: 4,7 – 5,29

Dobra: 3,7 – 4,69

Dostateczna: 2,7 – 3,69

Dopuszczająca: 1,7 – 2,69

Niedostateczna: poniżej 1,7

4. Formy aktywności i ich waga:

Formy aktywności	Waga
Praca klasowa – wypracowania, dyktanda	6
Sprawdziany, testy	6
Kartkówki	4
Odpowiedź ustna, recytacja poezji, prozy	4
Praca na lekcji, projekty, praca w grupach	4
Zadanie domowe	4
Aktywność	4

Przy zapisie ocen cząstkowych dopuszcza się stosowanie znaków „+” i „-” przyporządkowując im odpowiednie wartości według skali:

Ocena	6	6-	5+	5	5-	4+	4	4-	3+	3	3-	2+	2	2-	1+	1
Wartość	6	5,75	5,5	5	4,75	4,5	4	3,75	3,5	3	2,75	2,5	2	1,75	1,5	1

Przykład:

waga 6 oceny: 3, 3+, 4-, 5

waga 4 oceny: 4, 4+, 1,

$$\frac{(3+3,5+3,75+5) \times 6 + (4+4,5+1) \times 4}{4 \times 6 + 3 \times 4} = \frac{15,25 \times 6 + 9,5 \times 4}{24 + 12} = \frac{91,5 + 38}{36} = \frac{129,5}{36} = 3,5972222... \approx 3,60$$

co daje ocenę dostateczną.

1. Schemat wystawiania oceny rocznej.

Stosujemy ten sam sposób i wskaźniki co przy wystawianiu oceny śródrocznej, biorąc średnie arytmetyczne ocen.

1. Ocenę semestralną (końcoworoczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu całego semestru (roku), wylicza się ją wagowo wg podanego wyżej systemu.
2. Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który spełnia kryteria oceny.
3. Za kartkówki, odpowiedzi ustne, prace domowe –obowiązkowe nie przewiduje się oceny celującej.
4. Za prace domowe nadobowiązkowe o wyższym stopniu trudności (zadania dodatkowe) – uczeń może otrzymać cząstkową ocenę celującą.

Uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana

W celu umożliwienia uczniowi uzyskania wyższej niż przewidywana klasyfikacyjnej oceny śródrocznej i rocznej z języka polskiego przyjmuje się następujące zasady:

- uzyska co najmniej średnią ocen z semestru: 1,5 ; 2,5 ; 3,5 ;4,5

- napisze sprawdzian obejmujący materiał z danego semestru i uzyska odpowiednią ocenę do poprawianej (jeżeli uczeń poprawia się na ocenę dobrą musi uzyskać ze sprawdzianu co najmniej 69%),
- uczeń uzyskuje ocenę celującą jeżeli spełnia w/w warunki, może poprawić ocenę jeśli uzyska średnią ocen z przedmiotu 5,2 (postępowanie j.w).
- przystąpienie do testu sprawdzającego,
- zadania testowe opracowane przez nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne z języka polskiego są zróżnicowane zgodnie z kryteriami oceniani przyjętymi na poszczególne poziomy wymagań,
- termin testu sprawdzającego ustala nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne z języka polskiego, nie później niż dwa tygodnie przed upływem terminu wystawienia oceny semestralnej,
- test odbywa się jedynie w godzinach pozalekcyjnych,
- test sprawdzający w klasie IV-V zawiera pytania zamknięte i otwarte a do oceny celującej dodatkowo pracę pisemną na zadany temat,
- test sprawdzający w klasie VI zawiera pytania zamknięte i otwarte oraz dłużą pracę pisemną,
- test sprawdzający trwa 45 minut,
- ocena uzyskana z testu sprawdzającego jest ostateczna i nie podlega poprawie,
- jeżeli uczeń uzyska z testu sprawdzającego ocenę o jaką wnioskował traktuje się ją jako ocenę roczną z języka polskiego,
- jeżeli uczeń nie przystąpi do testu sprawdzającego w wyznaczonym przez nauczyciela terminie, traci możliwość ubiegania się o wyższą niż przewidywana klasyfikacyjną ocenę roczną w jakiegokolwiek innej formie,
- uczeń nieobecny na teście sprawdzającym z powodu dłuższej choroby lub nieprzewidzianych wypadków losowych, po usprawiedliwieniu nieobecności (zwolnienie lekarskie, zaświadczenie odpowiedniego urzędu) przystępuje do testu w innym terminie, nie później jednak niż na 10 dni przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.

PSO podlega ewaluacji na koniec roku szkolnego oraz na zakończenia każdego cyklu edukacyjnego.

Kryteria oceniania uczniów z dysleksją, dysgrafią i dysortografią

Co to jest dysleksja?

DYSLEKSJA ROZWOJOWA to specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym. Spowodowane są zaburzeniami niektórych funkcji poznawczych, motorycznych i ich integracji, uwarunkowanymi nieprawidłowym funkcjonowaniem układu nerwowego.

TERMINOLOGIA

Najczęściej stosuje się termin "dysleksja rozwojowa" dla określenia syndromu specyficznych trudności w uczeniu się czytania i pisania.

- DYSLEKSJA - specyficzne trudności w czytaniu;
- DYSORTOGRAFIA- specyficzne trudności z opanowaniem poprawnej pisowni (w tym błędy ortograficzne);
- DYSGRAFIA- niski poziom graficzny pisma.

Ocenianie ortografii u dyslektyka

Ogromny wpływ na powodzenia lub niepowodzenia szkolne uczniów ma właściwy sposób oceniania. Szczególną rolę odgrywa to w przypadku uczniów z dysfunkcjami, gdyż specyfika trudności dyslektycznych może sprawić to, że uczeń zniechęci się do dalszej pracy lub obniży się poczucie jego wartości. Dlatego też w wielu metodycznych podręcznikach można znaleźć informację, aby popełniane przez uczniów dyslektycznych błędy nie były przyczyną obniżenia oceny z pracy pisemnej, a dyktanda i ćwiczenia powinno się oceniać jakościowo, stawiając ocenę opisową.

Wskazania do pracy z uczniem dyslektycznym

1. W ocenianiu należy uwzględnić wszystkie czynniki, które wpływają na jakość pracy oraz doceniać nie tylko efekty, ale także wysiłek włożony w naukę.
2. Nie należy odpytywać głośnego czytania przed klasą, jeśli tekst nie został wcześniej przygotowany w domu.
3. Nie należy przyspieszać tempa czytania ani pisania, a w przypadku długich tekstów lektur należy zezwolić na korzystanie z nagrań medialnych.
4. Nie należy omawiać błędów ucznia wobec całej klasy.
5. W pracach pisemnych należy ocenić wartość merytoryczną zadania, kompozycję, spójność, natomiast należy pominąć błędy w zapisie oraz w poprawności ortografii i interpunkcji.
6. W przypadkach dysgrafii można zezwolić uczniowi na pisanie prac kontrolnych lub zadań domowych na komputerze lub maszynie do pisania., a nawet sugerowane jest zastąpienie prac pisemnych odpowiedziami ustnymi.
7. Nie należy porównywać dziecka z innymi- zdolniejszymi uczniami, aby nie zwiększać jego napięcia emocjonalnego.
8. Ustalając ocenę z języka polskiego, trzeba wziąć pod uwagę wszystkie osiągnięcia w zakresie myślenia, wnioskowania, abstrahowania, znajomości treści, korzystania ze słowników (zwłaszcza ortograficznego).
9. Wskazane jest dostosowanie wymagań do faktycznych możliwości dziecka oraz zastosowanie ocen z większą tolerancją.

Kryteria poprawności i oceny pracy uczniów dyslektycznych.

I. Prace literackie z języka polskiego

Kryteria:

1. Zgodność treści wypracowania z tematem.
2. Poprawność materiału rzeczowego.
3. Stopień wyczerpania materiału.

4. Umiejętność podsumowania, wnioskowania, uogólniania.
5. Kompozycja wypracowania (proporcjonalność, spójność, logiczność wywodu, cechy typowe dla żądanej formy).
6. Język i styl:
 - poprawne pod względem znaczeniowym zastosowanie słownictwa, także w związkach frazeologicznych,
 - poprawna odmiana wyrazów, łączenie wyrazów w zdania i zdań pojedynczych w zdania złożone,
 - różnorodność struktur składniowych,
 - trafny dobór środków językowych (m.in. unikanie wulgaryzmów, nieuzasadnionych kolokwializmów, powtórzeń wyrazowych, zbytej skrótowości czy też rozwlekłości wypowiedzi, pustosłowia, mieszania stylów),
 - dostosowanie stylu do sytuacji komunikacyjnej, formy wypowiedzi.

Tego typu prace mogą być napisane na maszynie lub komputerze bądź drukowanymi literami. W wypadku pracy napisanej odręcznie zwracamy uwagę, że estetyka pracy jest istotna, ale nie najważniejsza. Na wysokość oceny nie ma większego wpływu duża liczba popełnionych błędów ortograficznych. Sprawdzając pracę, nauczyciel powinien w każdej linijce na marginesie zaznaczyć fakt wystąpienia błędów ortograficznych.

Poprawa pracy przez ucznia:

Zadaniem ucznia jest ich odszukanie, poprawienie za pomocą słownika ortograficznego i wyjaśnienie zasad pisowni. Poprawa musi być wykonana piśmem ręcznym. W poprawie należy zwrócić uwagę na czytelność pisma, estetykę pracy oraz zastosowanie wyjaśnianych zasad.

Kryteria ocen

Ocena celująca:

- oryginalne, twórcze ujęcie tematu,
- pełne zrozumienie tematu, bogaty materiał literacki,
- pomysłowy, niestereotypowy, funkcjonalny układ treści,
- zachowanie proporcji między częściami pracy,
- akapity,
- bardzo bogate słownictwo,
- zgodne z normą formy fleksyjne i związki frazeologiczne,
- styl dopasowany do sytuacji komunikacyjnej, formy wypowiedzi,
- język indywidualny.

Ocena bardzo dobra

- zgodność z tematem,
- bogaty materiał rzeczowy,
- prawidłowa, logiczna kompozycja, w miarę oryginalna,
- samodzielność wnioskowania, uogólniania, oceny i sądów,
- proporcjonalność między częściami pracy,
- akapity,
- styl bezbłędny, dopasowany do sytuacji komunikacyjnej,
- bogate, poprawne pod względem znaczeniowym słownictwo i frazeologia,
- zgodne z normą formy fleksyjne i związki frazeologiczne.

Ocena dobra

- właściwe zrozumienie i ujęcie tematu,
- dopuszczalne drobne odstępstwa od tematu i nieścisłości merytoryczne,
- w miarę poprawna kompozycja – dopuszczalne niewielkie usterki zapisu,
- styl poprawny, jednorodny,
- zachowane akapity,
- dopuszczalne drobne błędy frazeologiczne, fleksyjne, nieliczne składniowe.

Ocena dostateczna

- poprawne opracowanie tematu, ale niepełne i odtwórcze,
- dopuszczalny jeden poważny błąd merytoryczny,
- liczne błędy w zakresie spójności wypowiedzi, logicznego uporządkowania, ale tekst zrozumiały, myśl przewodnia czytelna,
- ubogie słownictwo, błędy fleksyjne i frazeologiczne,
- brak dbałości o przejrzystość, proporcjonalność kompozycji.

Ocena dopuszczająca

- wyraźnie odtwórczy charakter pracy,
- minimalny zakres i poprawność przywołanego materiału rzeczowego,
- poważne błędy w układzie treści (brak wstępu, proporcji itp.),
- ubogie słownictwo, nieznanostwo znaczeń pewnych wyrazów,
- liczne błędy fleksyjne i frazeologiczne,
- liczne powtarzające się błędy w zakresie budowy zdań, wytyczania ich granic,
- brak akapitów,
- nieprawidłowy dobór środków językowych /wulgaryzmy, kolokwializmy, wielosłowia, pustosłowia, mieszanie stylów/.

Ocena niedostateczna

- praca w ponad 50% nie na temat,
- brak zrozumienia tematu,
- bardzo ubogie słownictwo,
- kompozycja niewłaściwa, chaotyczna,
- liczne, powtarzające się, rażące błędy fleksyjne i frazeologiczne.

II. Sprawdzenie umiejętności z zakresu ortografii i interpunkcji

Do sprawdzania tych umiejętności służą teksty przygotowane specjalnie dla uczniów dyslektycznych.

Są to:

- **Zbiorki wyrazów** zawierające trudności ortograficzne, będące przedmiotem dyktanda. Dyslektyk musi wyjaśnić regułę ortograficzną słów wybranych z tekstu pisanego przez kolegów.
- **Pisanie z pamięci tekstu** na podstawie ułożonego pod kontrolą nauczyciela dyktanda.
- **Uzupełnianie luk w tekście dyktanda** – ocenianie ilościowe błędów w zależności od wielkości uzupełnianego tekstu.

· **Ocenianie na lekcji ortograficznej wykonanych przez dyslektyka fiszek i słowniczków z kłopotliwymi wyrazami.**

Pozostali uczniowie wiedzą, że uczeń dyslektyczny musi wykonać dodatkową pracę, nie ma żadnych przywilejów.

III. Kartkówki, sprawdziany z nauki języka, teorii literatury, znajomości treści lektury, sprawdziany czytania ze zrozumieniem

Uczeń dyslektyczny otrzymuje osobny, gotowy zestaw pytań, dzięki temu ma czas na zastanowienie. Praca oceniana jest na podstawie ogólnych kryteriów. Należy brać pod uwagę błędy ortograficzne (dopuszcza się popełnienie większej liczby błędów ortograficznych w zależności od rodzaju ich popełniania).

IV. Ocena wypowiedzi ustnych

Biorąc pod uwagę fakt, że dyslektycy niechętnie i z wielkim lękiem wypowiadają się na forum klasy, oceny należy dokonywać okazjonalnie, w czasie dłuższych, spontanicznych wypowiedzi.

Nie należy stosować odpytywania przy tablicy.

Kryteria:

- zgodność wypowiedzi z tematem,
- umiejętność porównywania, wnioskowania, oceniania, zestawiania informacji z różnych źródeł.

V. Ocena recytacji utworu poetyckiego lub fragmentu prozy

Uczeń dyslektyczny otrzymuje do pamięciowego opanowania fragment krótszy niż jego koleddy z klasy (do 20 wersów). Decyduje też o tym, czy prezentuje interpretację na forum klasy.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- przedstawia oryginalną, niepowtarzalną interpretację utworu,
- zmienia tempo mówienia, moduluje głos, wprowadza elementy dramy,
- wygłasza tekst bez żadnych pomyłek.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wygłasza tekst prawie bezbłędnie (dopuszczalne 2 pomyłki),
- zwraca uwagę na znaki przestankowe, tempo mówienia, modulację głosu,
- recytując pozostawia miłe wrażenie artystyczne.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wygłasza z pamięci utwór (dopuszczalne 4 pomyłki, które sam naprawia),
- stara się interpretować utwór,
- zwraca uwagę na znaki przestankowe.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- mechanicznie odtwarza utwór,
- nie próbuje go interpretować,
- popełnia pomyłki, które poprawia nauczyciel.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- wypowiada tekst bez próby interpretacji,
- ma kłopoty z odtwarzaniem utworu z pamięci.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:
· nie podjął nawet próby nauczania się tekstu na pamięć.

Dekalog nauczyciela dziecka dyslektycznego

(opracowany przez G W O)

TAK

1. Staraj się zrozumieć swego ucznia, jego możliwości i ograniczenia, aby zapobiec pogłębianiu się jego trudności szkolnych i wystąpieniu wtórnych zaburzeń emocjonalnych.
2. Spróbuj jak najwcześniej zaobserwować trudności dziecka, skonsultuj się ze specjalistą.
3. Współpracuj z terapeutą dziecka, jego rodzicami, aby jak najlepiej pomagać.
4. Opracuj program indywidualnych wymagań wobec ucznia, dostosowany do jego możliwości.
5. Bądź życzliwy i wyrozumiały wobec ucznia.

NIE

6. Nie traktuj ucznia jak chorego, kalekiego, niezdolnego, złego lub leniwego.
7. Nie wyśmiewaj ucznia w nadziei, że go to zmobilizuje do pracy.
8. Nie łudź się, że w końcu sam z tego wyrośnie.
9. Nie spodziewaj się, że kłopoty dyslektyka ograniczą się do czytania i pisania oraz skończą się w pierwszych klasach szkoły podstawowej.
10. Nie ograniczaj uczniowi zajęć pozalekcyjnych, aby miał więcej czasu na naukę.

DLA RODZICA

Dyktando w 10 punktach - z komentarzem ortograficznym

Opr.: prof. dr hab. Marta Bogdanowicz

1. Umów się z dzieckiem, że codziennie będziecie robić dyktando obejmujące 3 zdania. Wymyślcie wspólnie nagrodę po każdym tygodniu pracy.
2. Zaznacz w książce dziecka 3 zdania i przeczytaj na głos pierwsze zdanie.
3. Dziecko powtarza zdanie i omawia pisownię każdego wyrazu (podaje zasady pisowni).
4. Dziecko zapisuje zdanie (podobnie postępuje z następnymi zdaniami).
5. Dziecko samodzielnie sprawdza cały napisany tekst.
6. Dorosły sprawdza tekst. Jeżeli znajdzie błędy, podaje ich liczbę.
7. Dziecko ponownie sprawdza tekst z pomocą słownika ortograficznego.
8. Dorosły sprawdza poprawiony tekst. Jeżeli nadal są błędy, wskazuje tekst, z którego dyktował zdania.
9. Dziecko porównuje napisany tekst ze wzorem i ostatecznie poprawia błędy.
10. Dziecko opracowuje błędnie napisane wyrazy (np. podaje zasady pisowni, wyrazy pokrewne, odmienia wyraz przez przypadki, wymienia na inne formy).

Uwagi: Podstawowym założeniem stosowania techniki: dyktando z komentarzem ortograficznym jest przeświadczenie o możliwości utrwalenia zasad pisowni i wytworzenia pełnej świadomości ortograficznej przez przekształcenie się nawyku "głośnego myślenia" - określenia zasad pisowni - w nawyk cichego przypominania ich sobie podczas pisania. Kolejnym zadaniem ćwiczenia jest wytworzenie nawyku dokładnego sprawdzania i poprawiania każdej pracy pisemnej po napisaniu. Dziecko ma prawo do popełnienia błędu, ale nie ma prawa pozostawić go bez poprawienia. Warunkiem uzyskania tych efektów jest wykonywanie omawianego ćwiczenia krótko, lecz systematycznie oraz zawarcie umowy z dzieckiem co do czasu pracy (codziennie), liczby dyktowanych zdań (zawsze tej samej) oraz nagrody (po każdym tygodniu ćwiczeń). W ten sposób dziecko nie będzie usiłowało tych spraw stale z nami negocjować.

Tak więc ćwiczenie "dyktando w 10 - punktach" ma:

1. utrwalić znajomość zasad pisowni,
2. wytworzyć nawyk stałego przywoływania zasad ortograficznych podczas pisania,
3. wytworzyć nawyk stałego sprawdzania napisanego tekstu, a więc poczucie ODPOWIEDZIALNOŚCI za napisany tekst.

Tekst „Dyktanda w 10 punktach” cytujemy ze strony internetowej Polskiego Towarzystwa Dyslektycznego działającego pod patronatem Uniwersytetu Gdańskiego.